

Zalecenia PTD 2013 — co nowego?

Od 2005 roku Polskie Towarzystwo Diabetologiczne (PTD) przygotowuje corocznie i publikuje zalecenia dotyczące postępowania z chorymi na cukrzycę. Pomysłodawcą i inicjatorem tworzenia zbioru wytycznych był w 2004 roku prof. Jacek Sieradzki, ówczesny prezes PTD. Pierwszym przewodniczącym Zespołu PTD ds. Zaleceń został prof. Władysław Grzeszczak, który pełnił tę funkcję w latach 2005–2011. Jego ogromną zasługą było stworzenie modelu pracy Zespołu, opracowanie struktury Zaleceń i coroczna żmudna praca nad ich aktualizacją.

W połowie 2011 roku nowo wybrany Zarząd Główny PTD podjął decyzję, że przewodniczącym Zespołu jest urzędujący prezes Towarzystwa i w ten sposób odpowiedzialność za pracę Zespołu spoczęła na barkach niżej podpisanego. Ale Zalecenia to przede wszystkim praca obecnie ponad trzydziestoosobowej grupy specjalistów ze wszystkich tych dziedzin, z którymi ma kontakt chory na cukrzycę człowiek. W tym gronie znajdują Państwo — oprócz szerokiej reprezentacji diabetologów internistów i pediatrów — także kardiologów, okulistów, nefrologów, neurologów, psychiatrów i specjalistów dietetyki. Nad ostatecznym kształtem treści rekomendacji czuwa Kolegium Redakcyjne.

Przed Państwem dziewiąta już edycja najcenniejszego owocu pracy naszego Towarzystwa. Przez te kilka lat przekonaliśmy się, że Zalecenia odgrywają bardzo ważną rolę w codziennej pracy lekarzy w naszym kraju. Stanowią pomoc w podejmowaniu decyzji diagnostycznych i terapeutycznych zarówno dla doświadczonych lekarzy, jak i naszych kolegów stawiających pierwsze kroki w medycynie lub specjalizujących się w diabetologii. Oprócz lekarzy do Zaleceń sięgają również pracownicy ZUS, biegli sędziwi, rzecznicy odpowiedzialności zawodowej, sędziowie sądu lekarskiego, a także — a może przede wszystkim — pracownicy Narodowego Funduszu Zdrowia opracowujący zasady funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w naszym kraju. Przygotowując Zalecenia, mamy pełną świadomość ich obecnej wysokiej rangi i roli, która także jednocześnie bardzo nas cieszy. Warto podkreślić, że oprócz Amerykańskiego Towarzystwa Diabetologicznego jesteśmy jedynym na świecie towarzystwem diabetologicznym opracowującym corocznie kompleksowe zalecenia kliniczne.

Podstawową zasadą przygotowywania Zaleceń jest przekształcanie najnowszych danych i wniosków płynących z medycyny opartej na dowodach (*evidence-based medicine*) na język praktyki klinicznej. Dodatkowo, tworząc szczegółowe rekomendacje, staramy się być jednocześnie tak mało rewolucyjni, jak tylko możemy, i tak reformatorscy, jak tylko musimy. Zachowując tę konserwatywno-progresywną postawę, w tekście Zaleceń PTD na rok 2013 wprowadziliśmy szereg zmian, uwzględniając ubiegłoroczny postęp naukowy w diabetologii, usunęliśmy nieścisłości, nieustannie dążąc także do poprawy przejrzystości Zaleceń. Nowością tegorocznej edycji Zaleceń jest pojawienie się kilku aneksów (patrz str. A51–A66), w których umieszczono opracowania przez odrębne grupy ekspertów wąskich, lecz ważnych zagadnień opieki diabetologicznej, a także wspólne stanowiska PTD i innych towarzystw naukowych. Oto niektóre z istotnych modyfikacji Zaleceń PTD AD 2013:

- uściślono przebieg diagnostyki nietolerancji glukozy i cukrzycy (rozdział 1) oraz zasady samokontroli glikemii (rozdział 3);
- w opisie metod określania celów i strategii leczenia cukrzycy podkreślono znaczenie indywidualizacji terapii (rozdział 4);
- podano nowe jednostki (mmol/l) określania wartości HbA_{1c} (rozdział 4);
- poszerzono zakres edukacji diabetologicznej o zagadnienia związane ze stosowaniem osobistej pompy insulinowej (rozdział 8);
- uściślono zasady monoterapii (etap 1) cukrzycy typu 2 (rozdział 10);
- uaktualniono zasady leczenia nadciśnienia tętniczego (rozdział 12);
- sformułowano w formie graficznej algorytm postępowania w dyslipidemii cukrzycowej i podano zasady postępowania w ciężkiej hipertriglicerydemii (rozdział 13);
- zmodyfikowano zasady postępowania w ostrych hiperglikemicznych powikłaniach cukrzycy (rozdział 15);
- zaktualizowano zasady diagnostyki i nazewnictwo zaburzeń powstających w przebiegu nefropatii cukrzycowej (rozdział 18);
- uwzględniono nowe możliwości leczenia cukrzycowego obrzęku płamki (rozdział 19);
- zaktualizowano zasady leczenia neuropatii cukrzycowej i zespołu stopy cukrzycowej (rozdziały 20 i 21);
- preredagowano w sposób zasadniczy rozdział o cukrzycy w wieku rozwojowym (rozdział 22), formułując nowe zasady wykonywania badań diagnostycznych (p. tab. 22.1);
- uproszczono i opracowano graficznie algorytm diagnostyczny cukrzycy ciąży (ryc. 23.1) oraz uściślono zasady insulinoterapii u kobiet z cukrzycą w ciąży (rozdział 23);
- preredagowano i uściślono zalecenia dotyczące zasad przygotowania chorego na cukrzycę do zabiegu operacyjnego (rozdział 25).

Zalecenia PTD 2013 uzupełniono także o wskazówki dotyczące przekazywania chorych na cukrzycę z opieki pediatrycznej pod opiekę poradni diabetologicznych dla dorosłych (Aneks 1), zasady postępowania orzeczniczego wobec kierowców z zaburzeniami tolerancji węglowodanów i cukrzycą (Aneks 2), Kartę Praw i Obowiązków Pracodawcy i Pracownika (Aneks 3), wspólne stanowisko PTD i Polskiego Towarzystwa Endokrynologicznego dotyczące badań przesiewowych w kierunku zaburzeń funkcji tarczycy w cukrzycy (Aneks 4) oraz wspólne stanowisko PTD i Polskiego Towarzystwa Badań nad Otyłością w sprawie stosowania niskokalorycznych substancji słodzących (Aneks 5). Całość naszego opracowania zamyka — jak w 2012 roku — specyfikacja przetargowa osobistych pomp insulinowych (Aneks 6).

Rok 2013 przynosi jeszcze jedną nowość — wszyscy członkowie Zespołu ds. Zaleceń wypełnili deklaracje potencjalnego konfliktu interesów, można się z nimi zapoznać na stronie internetowej Diabetologii Klinicznej i PTD.

Pod koniec 2013 roku Zespół ds. Zaleceń ponownie zasiądzie do opracowania rekomendacji PTD na kolejny rok. W ciągu całego 2012 roku od wielu członków PTD otrzymywaliśmy uwagi i sugestie, wiele z nich zostało uwzględnionych w tegorocznej edycji Zaleceń. Prosimy i będziemy wdzięczni za stałe nadsyłanie wszelkich uwag i komentarzy, tak abyśmy również w przyszłym roku mogli opracować rekomendacje dotyczące leczenia chorych na cukrzycę, które w możliwie najlepszy sposób będą odzwierciedlały aktualny stan wiedzy medycznej i pomagały nam w codziennej pracy.

prof. nadzw. dr hab. med. Leszek Czupryniak
Przewodniczący Zespołu ds. Zaleceń
Prezes Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego
leszek.czupryniak@umed.lodz.pl

Łódź, 15 grudnia 2012 r.